

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3566

Vragen van het lid **Van der Werf** (D66) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *toenemend wantrouwen in de overheid onder jongeren* (ingezonden 16 augustus 2023).

Mededeling van Minister **Yeşilgöz-Zegerius** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 6 september 2023).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Radicaal-rechtse ideeën en complottheorieën: jongeren wantrouwen overheid»¹ n.a.v. de onderzoeken «Aansluiting jongerenwerk in preventieve wijkaanpak polarisatie en radicalisering»² en «Polarisatie onder jongeren door de ogen van jeugdprofessionals»³?

Vraag 2

Herkent u het beeld uit de onderzoeken dat ook onder jongeren het wantrouwen in de overheid groeit? Welke signalen waren hierover al bekend?

Vraag 3

Hoe duidt u het gegeven dat dit wantrouwen en het geloof in complottheorieën niet zijn verdwenen na de coronapandemie maar schijnbaar een meer permanent karakter hebben?

Vraag 4

Herkent u het beeld dat polarisatie voorheen voornamelijk ging over wantrouwen en tegenstellingen tussen groepen mensen («horizontale polarisatie»), maar sinds de coronapandemie veel meer over wantrouwen en

¹ Trouw, 13 augustus 2023, Radicaal-rechtse ideeën en complottheorieën: jongeren wantrouwen overheid (www.trouw.nl/binnenland/radicaal-rechtse-ideeen-en-complottheorieen-jongeren-wantrouwen-overheid~bfe29878/).

² Verwey-Jonker Instituut, 31 juli 2023, Aansluiting jongerenwerk in preventieve wijkaanpak polarisatie en radicalisering (www.verwey-jonker.nl/publicatie/aansluiting-jongerenwerk-in-preventieve-wijkaanpak/).

³ Nederlands Jeugdinstituut, 2023, Polarisatie onder jongeren door de ogen van jeugdprofessionals (www.nji.nl/publicaties/polarisatie-onder-jongeren-door-de-ogen-van-jeugdprofessionals).

onbegrip richting de overheid («verticale polarisatie»)? Wat betekent dit het voor uw beleid om polarisatie tegen te gaan?

Vraag 5

Welke gevaren ziet u in toenemend wantrouwen in de overheid onder jongeren?

Vraag 6

Wat is er bekend over de rol van jongeren binnen de (korte-en lange termijn) dreiging(en) van het anti-institutioneel extremisme, waar de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) recent al voor waarschuwde?

Vraag 7

Welke preventieve maatregelen kunt u nemen om te voorkomen dat jongeren zich langdurig afkeren van de overheid? Hoe groot acht u dat gevaar in het licht van de groeiende groep zogenaamde «soevereinen», die zich volgens de AIVD afscheidt van de maatschappij en stelt dat de Nederlandse wet- en regelgeving niet meer op hen van toepassing is?

Vraag 8

Op welke manier is de preventie van polarisatie en radicalisering op dit moment landelijk vormgegeven? Hoe is daarbij de rolverdeling tussen uw ministeries en wie coördineert het beleid?

Vraag 9

Deelt u de conclusie van een van de onderzoeken dat polarisatie te veel als veiligheidsissue wordt gezien, waarbij de rol van sociaal werkers juist onderbelicht is?

Vraag 10

Welke verantwoordelijkheid heeft de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in de preventie van radicalisering en polarisatie? Welke rol speelt de ESS specifiek bij het tegengaan van anti-institutioneel extremisme?

Vraag 11

Welke verantwoordelijkheid heeft de NCTV van het Ministerie van Justitie en Veiligheid in de preventie van radicalisering en polarisatie? Welke rol speelt de NCTV specifiek bij het tegengaan van anti-institutioneel extremisme?

Vraag 12

In hoeverre werken de NCTV en de ESS samen?

Vraag 13

Op welke manier is sinds 2021 uitvoering gegeven aan de motie-Van der Werf c.s. over bewustzijn bij gemeenten over de dreiging vanuit jihadistische en rechts-extremistische hoek (Kamerstuk 35 925 VI, nr. 69)?

Vraag 14

Hoe worden sociaal werkers op dit moment betrokken bij preventie van polarisatie en radicalisering?

Vraag 15

Zijn er trainingen die zich specifiek richten op anti-institutioneel extremisme en het narratief over een «kwaadaardige elite», waar volgens de AIVD ruim 100.000 mensen in meer of mindere mate in geloven? Zo ja, welke trainingen zijn dat en hoe kunnen professionals daar gebruik van maken?

Vraag 16

Wordt er in het trainen van professionals onderscheid gemaakt tussen professionals met een signalerende functie en professionals die polarisatie en radicalisering actief dienen tegen te gaan?

Mededeling

Hierbij deel ik u, mede namens de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede dat de schriftelijke vragen van het lid Van der Werf (D66), van uw Kamer aan de Minister van Justitie en Veiligheid over toenemend wantrouwen in de overheid onder jongeren (ingezonden 16 augustus 2023) niet binnen de gebruikelijke termijn kunnen worden beantwoord, aangezien nog niet alle benodigde informatie is ontvangen.

Ik streef ernaar de vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.